

Läkemedelsbehandling vid olika typer av smärta

FÖR STUDENTER PÅ KURSEN

**Smärta – från fysiologi till multimodal
rehabilitering (15 hp)**

KURSKOD 2QA283

Karsten Ahlbeck, MD PhD NDAPM
Spec ane/iva/smärtlindring
Verksamhetschef Smärtkliniken
Capio St Görans Sjukhus, Stockholm

karsten@narkos.se

Ett axplock ur utbildningen

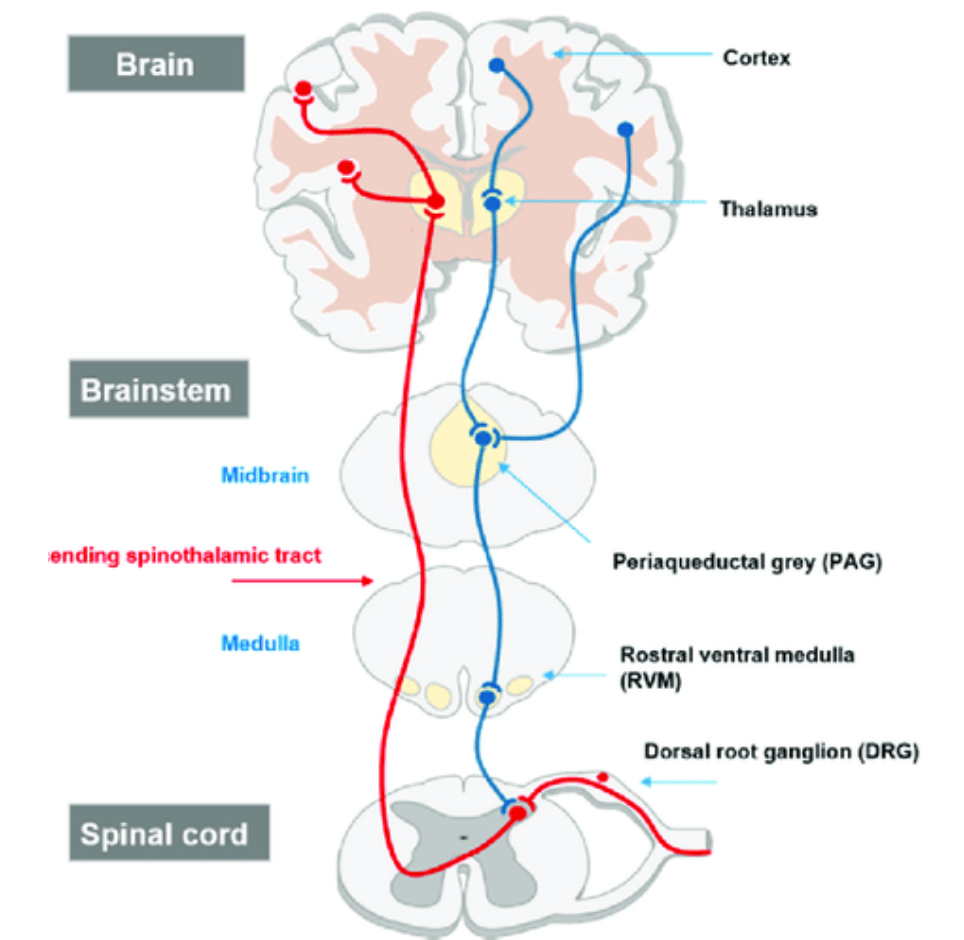
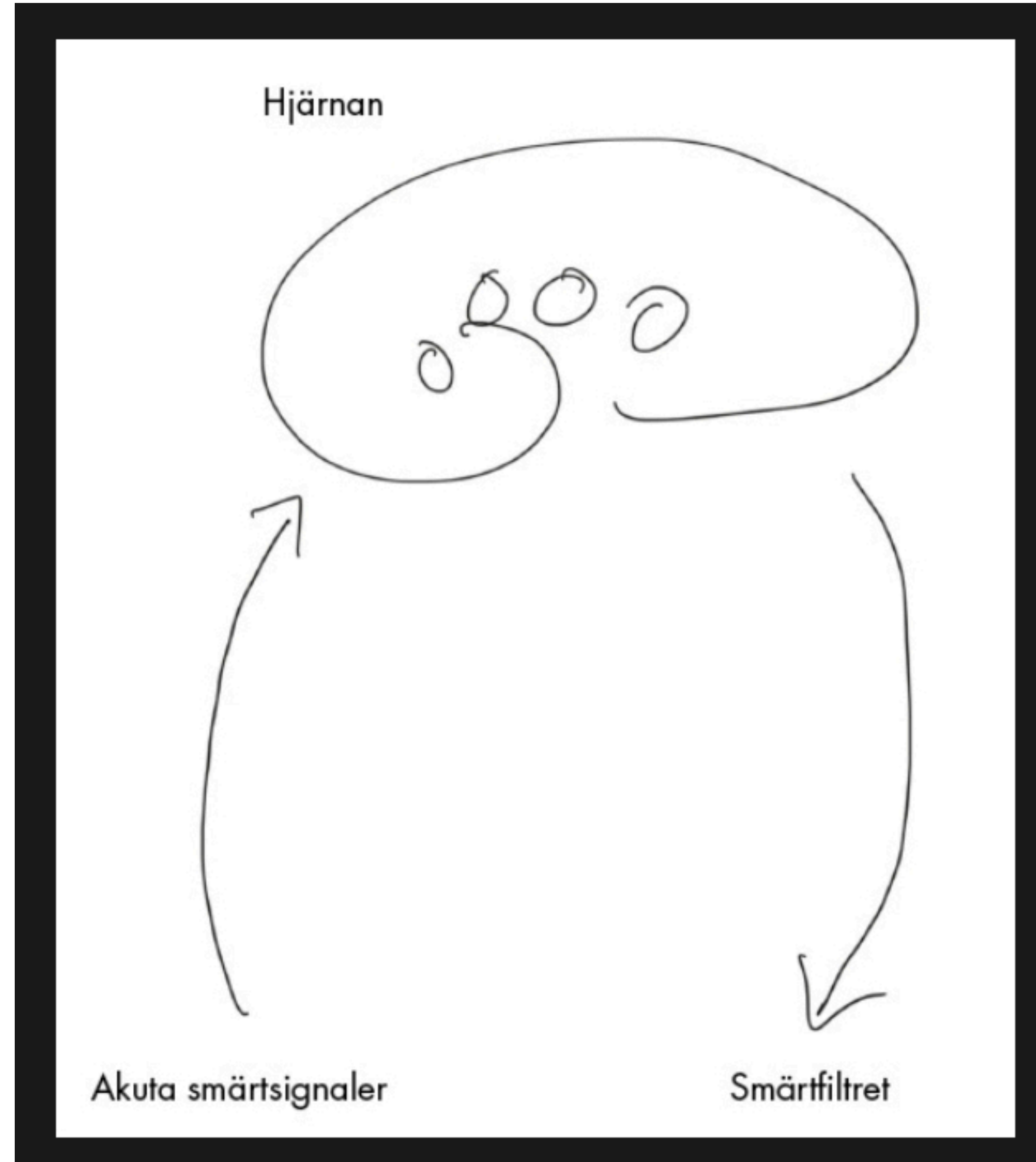
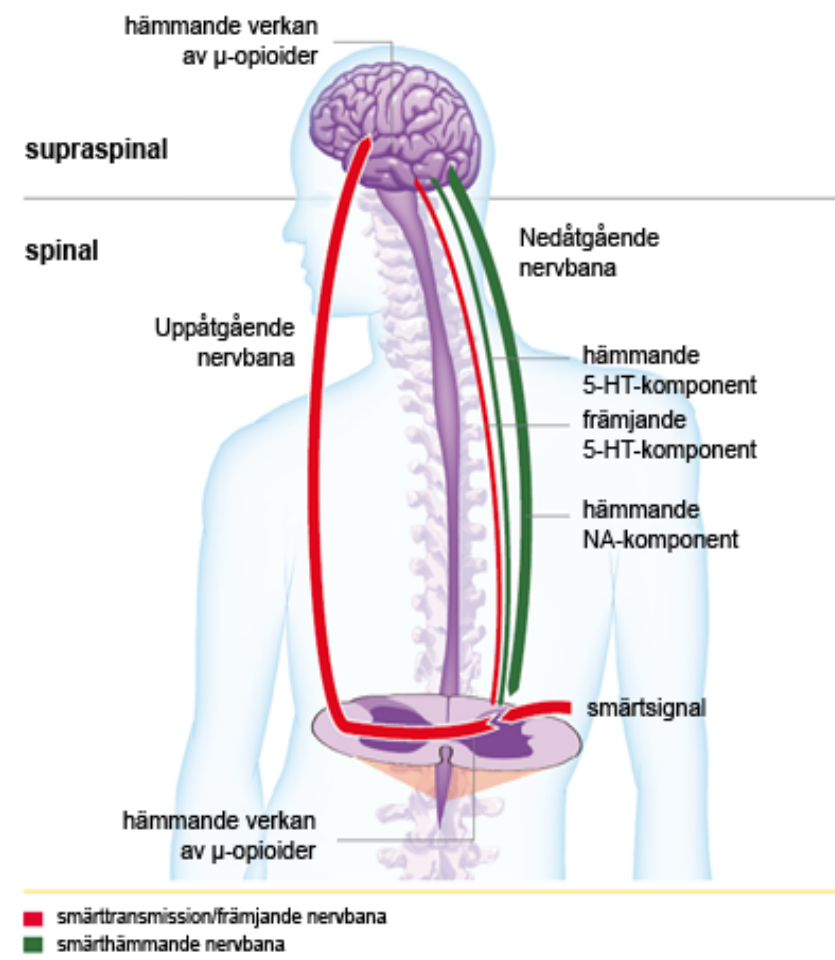

Smärta –

från fysiologi till multimodal rehabilitering, 15 hp

vt 2023

Smärtfysiologi

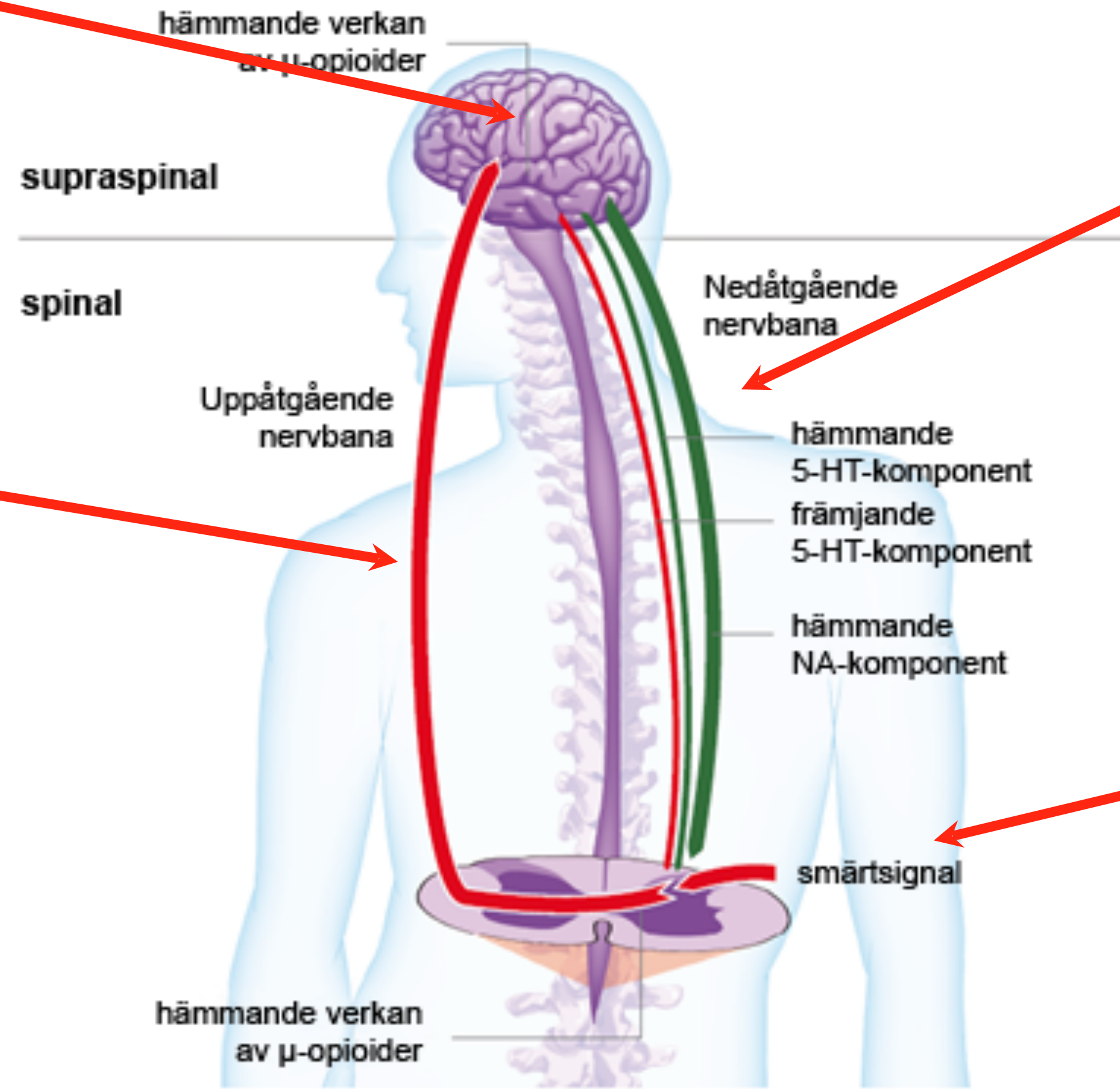
Smärtbehandling

Omprogrammera
hjärnan

Minska
smärtsignaleringen

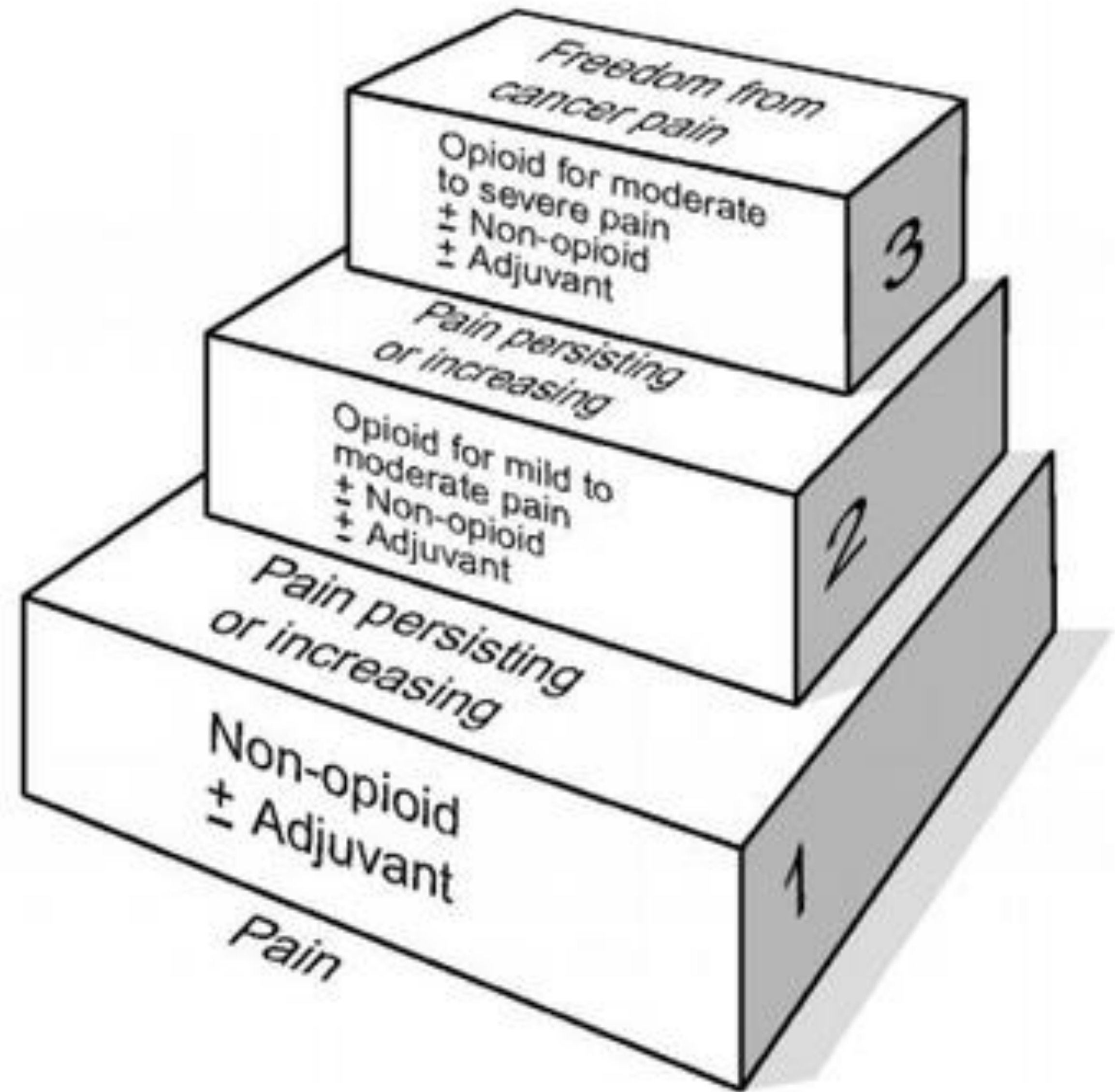
Förstärka smärtfiltret

Minska inflödet av smärta

■ smärtransmission/främjande nervbana
■ smärthämmande nervbana

Intensitet har inte med saken att göra

Mekanismer

- Nociceptiv smärta
  - ”muskel/skelett/ledsmärta”
  - vävnadssmärta
- Neuropatisk smärta
  - nervsmärta
  - neurogen smärta
- Långvarig smärta
  - kronisk smärta
  - nociplastisk smärta
- Idiopatisk smärta
  - Utrön mekanism
- Psykogen smärta
  - Skulle inte tro det

Mekanismer och Mediciner

- Nociceptiv smärta
  - "muskel/skelett/ledsmärta"
  - Paracetamol, NSAID, muskelavslappnande, opioider
- Neuropatisk smärta
  - TCA/SNRI "antidepressiva"
  - Antiepileptika
  - Lokalbehandling
- Långvarig smärta
  - TCA/SNRI
- Idiopatisk smärta
  - Utrön mekanism
- Psykogen smärta
  - Skulle inte tro det

Mekanismer och Mediciner

Nociceptiv smärta

Paracetamol

Ej helt klarlagd verkningsmekanism

Prostaglandinhämmare

Central och perifer verkan

Försiktighet lever (och njurar!)

”Alltid bas” ..... men hjälper det?

Mekanismer och Mediciner

Nociceptiv smärta

NSAID

Prostaglandinhämmare, perifert

Via enzymsystemet cox

Försiktighet hjärtsvikt, njursvikt

Blödningsrisk

Gastrointestinala biverkningar

Allergiska reaktioner, hudutslag mm

Mekanismer och Mediciner

Nociceptiv smärta

Opiat - Opioid

Naturliga och syntetiska opioider

Administreringsform

morfin - oxycodon - metadon - buprenorfin - fentanyl

Risker, tex:

Toleransutveckling - beroende - missbruk

Immunologisk påverkan

Hormonell påverkan

Mekanismer och Mediciner

Neuropatisk smärta

”Antidepressiva”

TCA/SNRI

amitriptylin

duloxetin

mfl

”Antiepileptika”

Gabapentin

Pregabalin

Karbamazepin

Mekanismer och Mediciner

Långvarig smärta

TCA/SNRI

amitriptylin

duloxetin

mfl

Åldrande och smärta

- Smärta är inte en normal följd av åldrandet
- Vanligt förekommande hos äldre
- Kroniska sjukdomar kan ge smärta
- Längre tid i livet ”med risk” för smärta
- Behandlas på samma sätt som hos yngre:
  - Fysisk och mental aktivitet
  - Hälsosamt leverne
  - Farmaka
  - ”Smärtprogram”

Exempel

Mkt fysisk aktiv, frisk 85-åring

Smärta i ryggen 6 månader efter fall

Radiologi ingen nämnvärd patologi

Önskar ej läkemedel

VS

Sängliggande 75-åring

”Allting gör ont”, går ej att mobilisera pga smärta

Paracetamol, NSAID (+esomeprazol), paraflex gabapentin, opioider vb.

Vilket läkemedel saknas?

Smärtbehandling hos ”äldre” :

- ✓ Samma smärtmekanismer som alla andra
- ✓ Individuell behandling
- ✓ Minskat terapeutiskt fönster:
  - var medveten och uppmärksam

Äldre och farmakologisk behandling

Mindre terapeutiskt fönster

Följsamhet (?)

Multifarmaci

Försämrad organfunktion

-> lättare att få biverkningar

men blhadoser rekommenderas inte

Start low

go slow

follow (up)